

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 5.20, za pol leta
K 2.60, za četrt leta K 1.30.
Posamezna številka 10 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 5 mark, za Ame-
riko 2 dolarja.
Pošiljatve na uredništvo in
upravnništvo:
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostolpnimi pe-
tit vrsticami se zaračuna-
vajo in sicer: pri enkratni
objavi po 18 vin., pri dne-
kratni po 16 vin., pri ští-
kratni po 14 vin., pri čvoa
letnih objavah po 12 vl-
za vsakokr. — Za razne ja-
ve itd. stane petit vrstica
24 vin. — Reklam. so poštni
ne proste. — Ne frankirana.
pisma se ne sprejemajo.

O ti simulanti in lenuhi!

Razmere rudarjev so se med vojno tako poslabšale zaradi prehranjevalnih težkoč, da se že preživljati ne morejo več. Že ob mirnem času so imeli slabe čase. Delo v rudništvu ni le jako naporno, marveč delovne sile se porablja tudi zaradi menjajoče temperature, razvijanja plinov in mnogih drugih okoliščin, ki jih v drugih poklicih komaj nahajamo. Zaraditega tudi oboli več rudarjev razmeroma, kakor pa delavcev v drugih poklicih, že ob normalni prehrani.

Da bi grozovito draginjo (ki znaša v državi za živila povprečno 200 do 300 odstotkov, za perilo in obleko pa 1200 do 1300 odstotkov, dočim so se plače dvignile le za okoli 14 odstotkov) vsaj nekoliko omilili, so stavili delegati rudarskih združenj kot zakoniti zastopniki rudarjev dne 4. marca 1918 na zboru rudarske zadrage skupine II. zahtevo, da naj se dovoli najnižja plača 7 kron in 50 odstotkov doklade ter skrajšanje delovnega časa na osem ur.

Podjetniki v rudarski zadrugi skupina I. pa niso tako opravičene zahteve le kratkoma odklonili, temveč so poleg tega še zmerjali rudarje s simulanti in lenuhi. Da nazaduje produkcija v rudarstvu je utemeljeno v nezadostni prehrani in bo še bolj nazadovala, čimmanj živil se bo nakazovalo. Simulacija boleznij je vendar že zaraditega nemogoča, ker se neprestano vrše vojaške vizite po polkovnem zdravniku in ta pripozna delavce bolnim. Vse bolniške blagajne imajo sedaj več bolnikov, smrtni slučaji silno naraščajo, skoraj po vseh večjih krajih je število smrtnih slučajev v letu 1917 proti letu 1913 naraslo za eno tretjino.

V svojem stremljenju, kako bi „razkrinkali“ delavce kot sleparje, pa skrbje gospodje sami za dokazilni material proti svojim neumnim argumentom. V zadnjih tednih je bilo naročeno vojaškim zdravnikom, da preiščejo pri večjih jamah v Mosleškem revirju (Brux) rudarje, glede na njih delozmožnost, toda uspeh te preiskave menda ni vseh gospodom podjetnikom. Med drugimi so se vršile take preiskave dne 6. aprila tudi pri Gvidovem rovu, in sicer so preiskali 36 rudarjev. Zdravnik je dognal največ 80 odstotkov delazmožnosti, pri mnogih delavcih pa le 70, 60 in 50 odstotkov. Vojaški zdravnik se je celo čudil, da sploh more hoditi na delo mož s 50 odstotki delazmožnosti. V očeh obratnih voditeljev so pa delavci, ki zaradi opešanja ne morejo več delati, sleparji in simulanti, ki delajo iz same hudobnosti pasivno resistenco, se zanašajo na doklade, obolevajo le zaradi tiste tedenske odškodnine. Brutalnosti rudniških posestnikov še ne zadošča, če je izgubil rudar 50 odstotkov delazmožnosti, delavski sužnji naj delajo, dokler se zgrudijo, tako zahteva dobičkaželjnost. Ob polovici kruha, osminki kilograma moke in ob podjetniškem terorizmu, naj bi delavec dividende gospodov „delodajalcev“ zvišal!

Seveda gospodje uradniki pri rudnikih se že bolje preskrbe. Jajca dobi vsak delavec, toda samo po eno; v tednu od 14. do 20. aprila je poslal tja neki gospod nadzornik in zahteval 50 jajc, a ker so zahtevali zanje po 70 h, jih je vrnil, in morali so mu dati jajca od nove pošiljatve po 42

vin. Kakor delajo tukaj, delajo najbrže tudi drugod; gospodje so preskrbljeni in ne morejo in nočejo verovati, da delavci zaradi glada ne morejo delati več. Oblasti, celo vlada pa veruje rudniškim gospodom, če delavce črnijo in zmerjajo. In vojaška oblast podpira rudniške mogočnejše s tem, da delavce zapira, prebira, in „daje na razpolago“.

Edina možnost je za rudarje, da se obvarujejo pred popolnim propadom: združitev v organizaciji, skupni boj vseh proti temu sistemu odpravljanja pravic njih izkoriščevalcev.

Enajsti zvezni shod avstrijske kovinarske zveze.

(Dalje.)

K novemu načrtu o vojni delovni dolžnosti je sprejel zvezni shod to - le resolucijo.

„Od dne 18. do 24. marca 1918 na Dunaju X. zborujoči kongres vseh kovinarjev avstrijskih sprejema z ogorčenjem na znanje, da namerava avstrijska vlada svojo obljubo iz meseca januarja 1918 izpolniti v obliki novega zakona o službeni dolžnosti.“

Zvezni shod izjavlja, da je načrt vlade nesprejemljiv in pozivlja obenem socialnodemokratsko frakcijo v državnem zboru, da z vsemi pomočki, ki so ji na razpolago, napoti vlado, da izpolni januarja 1918 delavstvu dano obljubo.“

Glede prehodnega gospodarstva je bila predlagana naslednja resolucija:

„Enajsti redni zvezni shod kovinarjev avstrijskih naroča zveznemu načelstvu, da skupno s strokovno komisijo avstrijsko in klubom socialno-demokratskih poslancev zahtevajo od vlade, da predloži čimprej parlamentu zakonski načrt, da se dovoli vsem delavcem in delavkam, ki bodo zaradi pomanjkanja vojnih dobav in zaraditega znižanja števila delavstva v vojni industriji pred in med vso prehodno dobo iz državnih sredstev brezposelno delavsko podporo za čas njih nezakriviljene brezposelnosti, in sicer:

- a) vzdrževalcem rodovin v dvojni višini veljavne državne preskrbnine;
- b) za vse druge v enotni višini preskrbnine;
- c) delavcem in delavkam, ki hočejo odpotovati v svojo domovino, v kolikor je njih domovina oddaljena nad 50 km od njih sedanjega bivališča, se naj povrne vožnja iz državnih sredstev;
- d) brezposelne podpore strokovnih organizacij, kakor tudi druge prejeme, ne omejujejo pravice na državno brezposelno podporo.

Brezposelna podpora se opravičencu tudi tedaj ne sme odreči, če se brani nakazanemu, njegovemu poklicnemu znanju tuje ali njegovi telesni sposobnosti nasprotujoče delo. Prav tako se ne sme siliti opravičence do podpore, da bi delali po nizkih mezdah ali ob slabših delovnih pogojih, kakor so določeni v dotičnem obratu običajni v kraju ali pogodbeni.

Resolucija o posredovanju dela ki je bila soglasno sprejeta, se glasi:

Glede na izredne razmere in spoznanje, da ima delavstvo marsikaka zagotovila na

podlagi tarifnih pogodb, da nam v času pred vojno ni bilo mogoče, razširiti posredovanje dela na vso državo, nas napoti, da ne nasprotujemo zaenkrat predlaganemu paritetičnemu posredovanju, če se izpolni vrsta pogojev. Poskus vlade, da bi uredila posredovanje za čas prehoda, v mnogih ozirih ne odgovarja tem določbam, ker določa mnogo pretesno nalogo.

V prvi vrsti ni pariteta jasno in določno izražena, kar pa je, in sicer tja do državne posredovalnice nepopustno. Potem dolžni delokrog priselstnikov omejen, kar utegne lahko dovesti do napačnega tolmačenja. Več jasnosti bi bilo tudi treba o stališču posredovalnic napram mezdni in delovnim bojem. Zvezni shod se pridružuje načelnemu stališču državne konference strokovnih organizacij z dne 23. do 25. novembra 1917 in zato zahteva, da se naredba vlade prilagodi tem načelom z zahtevami, ki smo jih izrekli.

Zvezni shod smatra posebno za potrebno, da

1. bodo posredovalnice pazile na to, da bodo po njih posredovane delovne moči plačane po tarifnih pogodbah pristojnih organizacij in se bo z njimi po njih ravnalo;
2. bo vlada imela pripravljena dela (zasilna dela) in s tem preprečila, da ne bo delavcem treba sprejemati delo za vsako ceno;
3. se bo oziralo primerno na vojne invalide, ne da bi nastala zdravim delavcem zaraditega škoda;
4. bo vlada skrbela za to, da se nemudoma uvede državna vskrba brezposelnih.

Dalje prih.

Kdo je inteligent.

Besedo „inteligent“ čujemo tako pogostoma, da nam že kar preseda. Tudi v socialnodemokratski stranki jo imamo v razpravi, ker so neki ljudje odpovedali sodelovanje v stranki, ki se imenujejo inteligente. Beseda „inteligent“ pomeni pravzaprav toliko kot „razumnik“. Zato imenujemo inteligente vse tiste ljudi, ki imajo višjo šolsko izobrazbo, neglede na to ali so res razumni ali ne. Nam beseda inteligent ne more imponirati, zakaj vsak objektiven človek ve, da so tudi med inteligenti prav veliki bedaki poleg pametnih ljudi, prav tako kakor med preprostimi ljudstvom. Matura ali visoka šola še ni pamet, še ni razsodnost. Trdili bi lahko še več. Z inteligenco se navadno zmerjajo ljudje, ki so povsem enostransko izobraženi, se njih duševni talenti kretajo ob vplivih posebnih nazorov, fiksnih idej; ti se običajno tudi sramujejo sodelovanja med preprostimi delavskimi sloji.

Ne trdimo, da so vsi inteligentje taki; med njimi imamo tudi prav poštene ljudi, odkritosrčne sodelavce, a teh je silno malo. Intelligenti bi opravljali lahko med proletarijatom poleg organizacijskega dela zlasti kulturno delo. A kako malo je takih!

Po našem mnenju pa za inteligenco človeka ni potrebna visoka šola. O ne! Sedrugi, toliko inteligentni kakor so marsikateri inteligentje postanemo lahko tudi mi. Tudi sam se človek lahko izobrazuje, če se uči, čita z zanimanjem znanstvene in poučne razprave, če posluša predavanja, če

študira razna vprašanja, če se razgovarja o najrazličnejših vprašanjih: znanstvenih, političnih in socialnih. Ni potreba, da bi nosil salonsko suknjo, ni potreba, da bi se bahal z inteligenco, zadostuje, če dovelj pozna svetovna vprašanja, če ima splošno obzorje, da more vse presojati, kar se godi in kar hoče, se dostojno vede med tovariši in v človeški družbi. Tak inteligentni delavec je vreden večjega spoštovanja kot tisti, ki se bahajo s svojo inteligenco.

Domači pregled.

Parlament je torej res odgojen za nedoločen rok. Ministrski predsednik Seidler je povedal, da potrebuje večino za državne potrebe v proračunu in se bo s strankami dalje pogajal. Govoril je namreč na konferenci načelnikov parlamentarnih strank, na kateri pa Jugoslovani in Čehi niso bili zastopani. Glede narodnostnega vprašanja je obljubil Čehom okrožja in sicer češka in nemška (za Češko); o Jugoslovanih pa je rekel, da utegnejo dobiti svojo upravno državo, toda pot do Trsta mora biti prosta, to se pravi, Slovenci bodo ostali pri nemškem upravnem delu Avstrije. Namesto pravičnega rešitev, namesto enakopravnosti obljubljuje vlada nekak okrožja, ki bodo avtonomijo le ovirala, Slovence pa hoče razdeliti in jih s tem obsoditi v kulturno in narodno smrt. Očividno se je vlada vklonila Nemcem, dasi pravijo, da hočejo počakati naredbo, ki izide baže te dni za Češko in šele potem zavzeti stališče. Vsi ti eksperimenti ne obetajo nič prida. Vlada ne mara izvesti potrebnih in pravičnih zahtev svojih narodov, marveč se vedno naslanja le na vladajočo manjšino, ne da bi pomislila, da je treba državljane zadovoljiti, če hoče pripraviti pot pravemu in naravnemu razvoju. To je reakcija, ki morda vede zopet v absolutistični sistem, toda težko verujemo, da bi ta zopet uspel, zakaj kriza je na vrhuncu, moral bo iti Seidler in priti svobodni-selnejši državnik na njegovo mesto.

Minister dr. Ivan Žolger je odstopil. Cesar je sprejel njegovo demisijo. Pravijo, da je Žolger odstopil, ker se ne strinja s tem, da bi vlada oktrojirala ustavne reforme.

Vladna okrožnica proti jugoslovanskemu gibanju. Z Dunaja nam poročajo, da Okrožnica, ki jo zahtevajo Nemci od vlade in v kateri naj dobijo uradi »navodila«, kako zatirati svobodno izražanje našega naroda za samostojno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, dosedaj še ni izdana. Vlada se boji posledic, ker si je svesta nezakonitosti takega početja. Naše narodno gibanje se povsodi vrši v strogo zakonitih mejah in oblasti bi seveda mogle nastopiti proti le, prelomivši svoje zakonite dolžnosti. To bi bilov takoj vsemu svetu očito in bi državi znova škodilo, ne le na znotraj, temveč tudi na zunaj. Vlada se menda tudi zaveda, da bi bila vsaka umetna in nasilna omejitev našega narodnega pokreta — zvočenje po točci. Zato si gospodje ministri ne morejo priti prav na jasno, kako naj izgleda okrožnica, ki bi se dopadala poslancu Markhlu, pa pri tem ne bila vsemu svetu dokaz protizakonite nasilnosti.

Okrožna razdelitev na Češkem. Nemški listi poročajo, da izide vladna naredba s pojasnili o ustanovitvi nemških okrožij na Češkem v sredo 8. t. m. Pravijo, da naredba ne bo segala globoko in se bo izpremenilo le pravno občevanje med posameznimi občinami in okrožnimi glavarstvi. Mest z lastnim štatutom: Prage, Plzna in Liberca se naredba sploh ne tiče.

Olajšajmo si delo v organizacijah! Agitačno delo je silno težavno. Delamo in delamo, a ipak nam se ne razvijajo organizacije tako kakor želimo. Organizacijo ustanovimo navadno lahko, toda organizacijo

moramo napraviti tudi zavedno, zato je pa potrebna izobrazba, poznanje družabnih, gospodarskih in političnih razmer in vzrokov slabim razmeram. To je tisto delo, ki povzroča največ skrbi in pomanjkanje tega dela je največkrat tudi pravi vzrok neuspehov. Delavci se sicer izobražujejo med seboj, zbujajo čut solidarnosti, toda organizator, ki si hoče olajšati to delo in vendar pospeševati zavednost med člani svoje organizacije mora poskrbeti, da čitajo vsi člani delavsko časopisje. Slovenski delavci imamo politični dnevnik »Naprej«; nanj bi moral biti naročen vsak delavec, pa bi postal zvest in zaveden član organizacije. Poleg »Delavca«, čitajmo in naročajmo tudi »Naprej«.

Nemški socialni demokrati in vladno nasilje. Dne 4. maja je imelo strankarsko vodstvo in predsedstvo kluba nemških socialnodemokratskih poslancev sejo, ki se je bavila z odgoditvijo parlamenta. Sklenjeno je bilo izdati manifest na delavce. Ta manifest opozarja, da je odgoditev parlamenta onemogočila vplivanje poslanske zbornice na organizacijo prehrane in na zunanjo politiko ter preprečila predelanje zakona o pomožni službi in razpravljanje o drugih važnih zakonih. Parlament je bil odgojen, ker vlada ne more obvladati parlamenta in ker se boji debate o cesarjevem pismu in o odpustu grofa Czernina. Odgovorne so zlasti nemško-nacionalne stranke, ki potrebujejo pod pritiskom svojih volilcev navidezen uspeh. Zato se odreja birokratična navidezna reforma, ki je naravnost zasmehovanje resnične narodne avtonomije. Zato se nemškim strankam obljubljuje zasledovanje veleizdajniškega gibanja v jugoslovanskih pokrajinah, kakor da bi ne bila že era Stürgkh pokazala, kake posledice ima tako zasledovanje za državo. Nemško-nacionalne stranke gredo vedoma nasproti absolutizmu, ker morejo doseči svoje narodne cilje samo potom oktroja. Še zagotavlja vlada, da noče poseči po § 14, toda posledice njenega sklepa jo lahko dovedejo delj, kakor misli. Če se bo vsenemškimi vojnimi podaljševalcem na ljubo zopet vpejal absolutizem, če bodo hoteli vladati v Avstriji zopet po Stürgkhovo, potem bi bil delavski razred prisiljen v boj za ljudske pravice. Oklic konča s pozivom na delavce in delavke, da naj pazijo in se pripravljajo stopiti v boj, kadar bo to potrebno.

Konferenca bolniških blagajen na Dunaju. Dne 24. in 25. aprila t. l. se je vršila v ministrstvu za socialno skrb pod predsedstvom ministra dr. Mataja konferenca, ki se je pečala z aktualnimi vprašanji bolniškega zavarovanja. Udeležili so se je zastopniki zaveze bolniških blagajen in bolniške blagajne iz vseh delov Avstrije. Poročila mnogih bolniških blagajen o izvedbi bolniško zavarovalne novele iz leta 1917 govore o napredku. Nadaljne razprave so se tikale vprašanja o nameravanih predelih na polju bolniškega zavarovanja za dobo po končani vojni. Nato se je razmotrivalo o odredbah državnofinančne smeri, kjer se je izrekla želja, da se uporabijo državna sredstva v olajšanje bolniškim blagajnam po končani vojni groznih težkih bremen. Nazadnje so prišli na vrsto predlogi organizatorične smeri, kjer se je predvsem razpravljalo vprašanje o enotnosti bolniških blagajen. Odprava nezmožnih malih blagajen se je smatralo kot nujno. Neki zastopnik je zahteval, da se osnujejo takozvane »enostavne blagajne«, od druge strani pa pripoznane prednosti tega principa, čeprav je težavna praktična izvedba. Zlasti so izražali zastopniki bolniških blagajen v obratih take pomisleke. Predmet posebnega je bil nazadnje nameravana koncentracija bolniškega zavarovanja v srednjih in velikih mestih. Opozarjalo se je na težave, ki prete od neodvisnega skupnega sodelovanja mnogobrojnih bolniških blagajnam na istem kraju, in katera sredstva služijo v odstranitvi. Ožji odsek bo ostal z zastopniki vlade v zvezi in pripravljaj nadaljne konference.

Tobačna nadomestila za tobačno nadomestilo. Danes izide razglas finančnega ministrstva, ki proglašja tobačne nadomestke in tobačne pridelatke od 15. junija naprej za tobačni monopol.

Novi celjski okrajni olavar. Iz Celja nam poročajo: Za voditelja tukajšnjega okrajnega glavarstva je imenovan dose-danji ravnatelj begunskega taborišča v Wagni Volta. Volta, ki je znan štajerskim narodnjakom posebno iz ornitološke afere, bo imenovan v kratkem času za okrajnega glavarja v Celju. Njegovo imenovanje je menda koncesija novega kurza Nemcem.

»Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Idrija« priredi svoj X. občni zbor za leto 1917. dne 12. maja ob 9. uri dopoldne pri c. kr. okr. sodišču v sodni dvorani št. III. z običajnim dnevnim redom. Ob nesklepnosti se vrši pol ure pozneje nov občni zbor ob vsaki udeležbi. Odbor vabi s tem člane in prijatelje društva.

Uboj dragonca Moritza. Najvišje sodišče na Dunaju je dne 7. maja pod predsedstvom generala Belmonte razpravljalo o ničnostni pritožbi pomočnika Cerdika in nadporočnika Reckzügela. Kakor znano, je 1. oktobra na peronu vzhodnega kolodvora na Dunaju dragonec Moritz, ki je bil pijan, udaril poročnika Cerdika, ki ga je posvaril. Cerdik je nato Moritza z bajonetom zabodel. Nadporočnik Reckzügel je desetnika Pyrnerja oklofutal, ker ga ni ubogal. Cerdik je bil od divizijskega sodišča obsojen radiopregreška proti varnosti življenja na šest tednov zavora, nadporočnik Reckzügel pa radi prekoračenja službene oblasti na šest dni hišnega zavora. Najvišje je odločilo: Obsodba proti pomočniku Cerdiku se razveljavi in se odreja v tej zadevi nova razprava, ker je po nju najvišjega sodišča ta častnik storil svoje dejanje v silobranu za svojo ničnostna pritožba Reckzügela se zavrne in sodba potrdi. Na podlagi te odločitve bo postopanje proti poročniku Cerdiku najbrže ustavljeno, ne da bi prišlo do nove obravnave.

Mlada ogrska zveza rudarjev se kre-pko razvija. Kakor posnemamo po strokovnem glasilu »Banyamunkas«, so se ustanovile že številne podružnice. Vrše se številno obiskani agitačni shodi. Kako čutijo ogrski rudarji potrebo po organizaciji, je razvidno iz tega, da je pristopilo po dobro obiskanim shodu v okraju Anina takoj nad 2000 tovarišev zvezi. To naraščanje, ki se vrši skokoma, ima tudi svojo senčno stran. Pravkar organizirane, strokovno še neizvežbane delavstvo, pa pričakuje, da bo mogoče na mah odpraviti vse silno neugodne razmere. Strokovno glasilo smatra torej za svojo dolžnost, da opominja tovariše, naj premislijo, »da se današnja beda ne da odpraviti s sveta od danes do jutri. Vršiti se mora vztrajno, potrpežljivo, sistematično organizacijsko in prosvetno delo. Strokovno glasilo svari tovariše pred »nasprotniki organizacije, ki so se vedno upirali ustanovitvi rudarske zveze, ki sedaj s strupom in žolčem ovirajo razvoj organizacije, bi radi motili slovo, če ne drugače v prizoritvijo nemirov in divjih stavk!« Ta presrčni opomin nam priča, s kako gnusnimi sovražniki se mora boriti mlada organizacija.

Ogrska volilna reforma. Uradno poročajo iz Budimpešte: Cesar je izdal glede ogrske volilne reforme tole lastnoročno pismo: Ljubi dr. Wekerle! Poleg rešitve važnih socialnih vprašanj in poleg rešitve finančnih in gospodarskih vprašanj, ki jih ni mogoče več odlašati, je naša dolžnost pod današnjimi težavnimi razmerami izvršiti veliko delo izgradbe ogrske narodne države in varovati njene interese. Dosega teh velikih ciljev zahteva, da razvije narod vse svoje moči in vsled tega smatram v interesu produktivnega delovanja za potrebno, da se razširjenje volilne pravice, ki

neprestano vznemirja politične in družabne kroge, čimprej uresniči v obojestranskem sporazumu tako, kakor sem to označil v mojem listnoročnem pismu z dne 28. aprila 1917. Želim, da se zakonski vpliv moje ogrske vlade zagotovi v vodstvu skupnih zadev in živahno želim, da se popolnoma uresniči od moje dosedanje vlade postavljeni in od mene odobreni program. Če bi se to v moje obžalovanje in proti mojemu pričakovanju v obojestranskem sporazumu ne dalo doseči, pooblašam Vas in svojo vlado, kakor tudi želim izogniti se novim volitvam za časa vojne, da v interesu zagotovite volilne reforme in programa vlade razpišete nove volitve. Na tej podlagi Vas imenjem znova za svojega ogrskega ministrskega predsednika, oziroma Vas potrjujem v Vaši dosednji službi ter pričakujem Vaše preloge glede nove sestave vlade. — Baden, 5. maja 1918. — Dr. Aleksander Wekerle. — Karel.

Pasivna resistenca železničarjev v Galiciji. Radi pasivne resistance je vlada odredila militariziranje najvažnejših galiških postaj.

Velikanski dobiček »Länderbanke«. Na občnem zboru »Länderbanke« 6. t. m. so sklenili, da se izplača od čistega dobička 18,092,485 kron dividend 32 kron; dalje dobi vsaka akcija še superdividen-do 12 kron.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih »Elsa« izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Fellerju, lekarnar v Stubici Elzatski št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo pripraviti še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoči fluid z znamko »Elsa-fluid«, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici K 14,32 franko, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice K 27,32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko »Elsakroglice«, 1 zavitek K 7,37 franko ali 2 zavitka K 13,47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4,50, tanochina pomada za povspenjenje rast las (močnejše vrste) K 4,50, usipalni prašek kot dodatek K 1, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi požrile in računajo po sedanjih ceni, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Na bojiščih ni posebnih sprememb. Zahodno bojišče je prejel v stanje nekakšne krize, kakor pa v ekstremi. Boji se vrše, večinoma artiljerijski ob posameznih sunkih, vendar pa v splošnem pomehava ljuto bojevanje. Ni pa seveda gotovo, ali se bliža konec letošnji veliki ofenzivi, ali pa se pripravljajo na obeh straneh ljutejši napadi. Pozorišče najhujših bojev je te dni okolica Yperna. — Na italijanskem bojišču se vrše običajni boji. Ali bo prišlo do ofenzive s te ali one strani, se še ne ve, vsakakor sta pa pripravljena nasprotnika na vse eventualnosti. Na italijanskem bojišču so imeli te dni tudi neugodno vreme, zato ni bilo niti večjih artiljerijskih bojev. — Po vseh drugih bojiščih se vrše le večje in manjše driske. »Redovni boji« v Rusiji tudi še niso pomehali. Mir z Rumunijo je sklenjen. Rumunija izgubi Dobrudžo in nekaj ozemlja ob sedmograški meji ter mora vrhutega sprejeti težke gospodarske pogoje; iz te vojne izide ta deželica jako oslajljena, če ne bo usoda pozneje odločila drugače. Prijatelji miru delujejo še vedno za mir, toda po sedanjih dispozicijah je mir nemogoč. Celo delavci v deželah sporazuma pravijo, da prej ne more biti govora o miru, dokler ne zadene krivcev te vojne občutna kazen. Zahvaliti bi se torej imeli le čudnemu slučaju, če bi nastal mir nepričakovano, ko vlada tako

disharmonija v človeštvu glede na strem-ljenja.

Svetovalni mirovni posvet. Iz Rotterdam: Poslanec Sannes je izjavil dne 6. aprila: V Bernu se bodo posvetovali kmalu dposlanci vseh organizacij na svetu o možnosti, kako naj se sklene mir.

Srečna Ukrajina. »Arbeiterwille« piše: »Dobri ukrajinski kmetje in malo-meščani bodo sedaj bridlko obžalovali, da so njihovi zastopniki v Brestu Litovskem za hrbtom ruskih delegirancev skleni poseben mir. S pomočjo nemških čet, ki so jih poklicali v deželo, so bili osvobojeni boljševikov. A sedaj jim je dal general Eichhorn brco, odstranil njihovo zastopstvo in postavil kozlaškega hetmana.

Iz socialističnih izjav prvi dan maja. Češki narodni socialisti so sprejeli resolucijo, ki zahteva eksproprijacijo privatnega kapitala v bodoči češki državi, osemurni delavnik in zjednačenje plačila za moške in ženske, žensko volilno pravico, prepoved dela za otroke, odprava celibata, pobijanje alkoholizma in prostitucije. Stranka reformistov in socialistična zveza v Italiji sta izdali manifeste, ki razlagajo vzroke, kateri so socialiste pripravili do tega, da so se izrekli za nadaljevanje vojne, dokler se ne dosežejo določeni cilji. — Delavske zveze na Španskem so izdale za prvi majnik manifest, v katerem izražajo željo, da bi se vojna končala s popolnim porazom onih, ki so jo povzročili.

Trpljenje Srbov v Makedoniji. Reške »Primorske Novine« poročajo, kakor pravijo iz dobro poučenih krogov, o trpljenju Srbov v Makedoniji nastopno: Srbski narod v Stari Srbiji, katero imenujejo Bolgari Makedonijo, preživlja danes težke dneve. Takoj po okupaciji Stare Srbije je bolgarska vojna uprava odredila, grozeč z drakonskimi kaznimi, da mora vsakdo, kdor ima kako srbsko knjigo, to takoj izročiti bolgarskim oblastim. Vsled tega so Srbi prinašali in izročali vse svoje knjige, med temi nekateri cele biblioteke. Niti Turki niso tako postopali, niti najbesnejši Kara Mustafa ni delal tako pre-d stoletji. Srb se ne sme imenovati za Srba. Srbske šole so zaprte, odprte pa so bolgarske, v katerih morajo srbski otroci pozabljati svoj materni jezik in se učiti bolgarski. Otroci se ne smejo imenovati s srbskimi imeni, sploh so vsa srbska imena prekrojena na bolgarska. Bat onostran Morave, ki piše bratu na to stran, ki je pod Bolgari, mora njegov priimek predrugačiti, ker se mu sicer ne izroči pismo. Mnogo ljudi se je vsled preganjanja zateklo na planine in gozdove, kjer jih Bolgari lovijo kakor zajce, proglašajo jih za komitaše. Strašne so številke srbskih žrtev. Bogato selo Banovac je šlo pred vojno okoli 500 hiš, danes ima samo dve, vse druge so zravnane v zemljo. V Petrovcu uprizarjajo bolgarski žandarji v zaporu krvavo klanje. Srbske cerkve in njihova posestva kakor tudi denar v gotovini so vzeli bolgarski popje, srbski pa so odvedeni v suženjstvo, kjer jih je mnogo že poginilo. Vse srbske cerkve so oropane, najdragocenejše stvari so odnesli v Bolgarijo. Po vseh mestih in okrajih so uvedene komisije, ki hodijo od hiše do hiše in zapisujejo rbe in Bolgare. Kdor pravi, da je Bolgar, potrdi to s svojim podpisom, ki bo služil po sklepanju miru za dokaz, da

biva tam bolgarski narod. Kdor pravi, da je Srb, ga pogledajo grdo in prerado se poskrbi, da se ga spravi v zapor ali celo ob življenje.

Italijanski socialisti aretirani v Švici. Curiški socialistični list »Volksrecht« poroča, da je imela najdba bomb v Curihu za posledico aretacijo številnih italijanskih socialistov. Socialistični listi pravijo, da ima tu vmes svoje prste italijanska vlada, ki prigo-varja aretacijam po svojem poslanstvu v Curihu. »Volksrecht« pravi, da se oblast s temi aretacijami ne stavlja v nasprotje samo s par tujci, marveč z vsem švicarskim socialističnim razredom.

Izjava italijanskega ministrskega predsednika. »L' Epoca« poroča: Italijanski ministrski predsednik Orlando je izjavil napram bivšemu tržaškemu poslancu dr. Pitacco in poslancu di Cezaro, da on ne dela nikake razlike med Italijani iz kraljestva in irredentisti, da so centralne države podajale Italiji sijajne ponudbe za slučaj, da bi se bojevala na njihovi strani, ali Italija je te ponudbe odklonila, ker ni hotela žrtvovati svojih neodrešenih bratov. Neki visoki zunanji državnik ga je vprašal, ali bi bila Italija pripravljena odpovedati se svojim zahtevam glede avstrijskega teritorija, ako bi dobila za to obsežne kompenzacije v Mali Aziji. Orlando je odgovoril: Kaj bi storili Vi, ako bi morali voliti med imetjem Rotschildom in izgubo obeh svojih rok?

Srbsko mirovno gibanje. Nemški listi poročajo iz Haaga, da je glasom vesti in dejanskih dogodkov zadnjih mesecev sklepati, da se je politika srbskih krogov preokrenila. Meseca februarja je bila baje opozicija proti Pašiču tako močna, da je bilo njegovo stališče omajano. Opozicija namreč nujno zahteva sklep separatnega miru. Nemški krogi so sedaj baje iz zanesljivega vira izvedeli, da se Pašič temu gibanju ni mogel izogniti drugače, kakor da je dal vse poslance, ki so se v srbskem parlamentu na Krfu izrekli za separatni mir, aretirati in internirati v Ahilejonu. Za to se je pa odločil še le, ko so mu to iz Londona ukazali.

Cesar Viljem za močan mir. Na udanostno brzojavko shoda trgovcev je od-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 19. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 9. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 12. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Bolečine v prsih naj bi se skušalo čimprej odpraviti. Imamo izkušnjo, da prsa vsled nastopa bolečin svojo prsto gibčnost izgubijo; s tem se dihanje oteži in napravi počasnejše dohajanje kisika v kri. Vse to se da preprečiti, ako se prsa in rame s Fellerjevim bolečine odpravljalnim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa«-fluid obdrgne in, ako potrebno, krepko masira. Take »Elsa«-fluid masaže ne odpravijo samo bolečine, marveč dvignejo tudi delavno zmožnost pljuč, ker skrbijo za živahnejšo cirkulacijo krvi. Vzame pa se naj za te masaže le staroznani pristni preparat, Fellerjev »Elsa«-fluid, od katerega 12 steklenic le 14 K 32 vin. stane. Se dobi edino pristno od lekarnarja E. V. Feller. Stubica, Elsa-trg št. 334 (Hrvatsko). Obenem se lahko Fellerjevo milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa«-kroglice naroči, da se jih ima pri motenju prebave, trdem telesu in želodčnih težavah vedno pri roki. 6 škatlic stane 7 K 37 v franko. Ta dva priznana domača sredstva ne bi smela manjkati v nobeni družini. Tisti naših čitateljev, ki jih mučijo kurja očesa, opozarjali bi še na en izvrstni Fellerjev Elsa-preparat: Fellerjev flajšter za turise po 1 in 2 kroni. (eb)

govoril cesar Viljem: „V zadnjih mesecih smo dosegli uspehe, ki bodo zelo vplivali na razvoj sveta v bodočih desetletjih. Doseženi uspehi upravičujejo zahtevo po močnem miru, ki bo odprl nemški trgovini nova pota in zagotovil svobodni razvoj velikan-skim dejanjem naše industrije. Žrtve blaga in krvi, ki jih z vsemi krogi našega naroda skupno čutim, se ne smejo žrtvovati zastoj. Delodajalci in delojemalci imajo enake pravice do njih.“

Nova ukrajinska vlada. Hetman Skoropacki je sestavil novo vlado. Novi kabinet je sestavljen takole: Predsedstvo: Vasilenko; finance: Šemet, ostali člani pripadajo agrarno-narodni stranki. Novi finančni minister Šemet je bil leta 1905. član prve ruske dume kot član ukrajinske frakcije. Delj časa je izdajal na Dunaju ukrajinski list, v katerem je propagiral svoja politična naziranja. Predsednik Vasilenko je proglasil svoj novi kabinet kot nestransko delavno ministrstvo, ki naj vodi posle tako dolgo, da se sestane parlament. Priprave za volitve se bodo takoj pričele. Zmagali so kadeti. Za enkrat je prevzel mesto ministrskega predsednika Vasilenko. Lista ministrov je: naučni minister in začasno tudi zunanji minister je Vasilenko (kadet), notranji minister in za sedaj tudi poštni in brzojavni minister Lisogub (liberalni okto-brist), trgovina in industrija Gutnik, finančni minister Rehepeckij, poljedeljski minister Wagner, prehranjevalni minister Sokolovskij, zdravstveni minister dr. Lubinskij, prometni minister Butenko, justični minister Cubinskij (kadet) in vojni minister Slivinskij. Za atamana poljske pisarne hetmana je bil imenovan ataman Kanjenko.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vsaka žena

njz bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg
(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

Proletarci vseh dežel, združite se!

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkovitih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 450 K, tinktura proti stenicam 2—K. Prašek proti moljem K 2— prašek proti mrčesom K 150 in 3—, razprševalec zanj 120 K, tinktura proti človeškim ušem 120 K, prašek proti kurjim ušem K 2—, mazilo proti ušem za živino 150 K, prašek proti oblačitnim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti vsakim bolham 1 K, 20. tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesu (škodljivcem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JÜNKER**,
Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

SRBEČICA GARJE LIŠAJ HRASTE

Najzaneslivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo.

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 3 50, dvojni lonček 6 K.

PARATOL - PRAŠEK Škatlja 250 K. varuje občutljivo kožo

Qboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri

PARATOL DELAVNICE lekarnara M. Kleina,
Budapešta VII-13., Rózsa-utca 21.

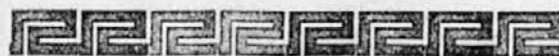
Kdo proda svojo kontrolno

blagajno

Tisti naj se obrne zaupljivo na naslednji naslov: Dunaj,

VI., Mariahilferstrasse

57—59.

NADOMESTILO MILA.

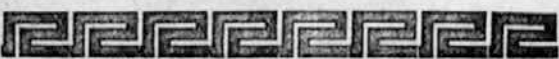
za pranje perila, izborno peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoje t. j. 5 kg K 12—, 1 zavoje z 10 kg K 23—

Preprodajalci dobe popust pri naročbi celoga zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoje 32 kosov K 14— Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoje 32 kosov K 18— Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoje 24 vel. kosov K 18—. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoje vsake vrste.

Izvozno podjetje **M. JÜNKER** v Zagrebu št. 6. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Zaveden delavec in zavedna delavka storita svojo dolžnost vedno o pravem času, ker poznata koristi organizacije, ker vesta, da je organizacija nujno potrebna za doseg boljših delovnih in mezdnih razmer.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

LJUBLJANA, Francišanska olica št. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišanska ul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam povzroči druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.